

VIRALNA KARTA

U stručnoj literaturi na engleskom jeziku susrećemo se u posljednje vrijeme s nazivima *viral map* i *viral cartography*. Upiše li se u *Googleovu* tražilicu *Chrome* „viral map“ dobiva se 70 800 potvrda, a za „viral cartography“ 1270.

Prema Robinsonu (2019) *viral maps* su karte koje su stekle brzu popularnost širenjem na društvenim mrežama. To bi prevedeno s engleskog trebale biti virusne karte. Međutim, u informatici se virus obično definira kao program koji inficira kompjuterske datoteke, najčešće preko interneta, te izaziva namjerne ili nenamjerne štetne pojave. Stoga bi naziv virusne karte navodio na pogrešan zaključak da su to karte zaražene virusima. To je razlog da za tu vrstu karata predlažem naziv viralne karte (lat. *viralis* – viralni, virusni).

Neposredni izazov za primjenu navedene definicije odabir je praga za ono što je brza popularnost. Taj će se prag znatno razlikovati ovisno o vrsti viralnog sadržaja (npr. tekst, slika, video) i njegovoj maksimalnoj potencijalnoj publici. Stoga je Robinson (2019) istražio oblikovanje i brzinu širenja karte

koja predviđa ishod predsjedničkih izbora u Sjedinjenim Državama 2016. ako bi samo žene sudjelovale u glasanju. Nate Silver, izvjestitelj i urednik web stranice *FiveThirtyEight.com*, objavio je tu hipotetičku kartu na Twitteru (vidi sliku) u listopadu 2016. Uz originalnu kartu Natea Silvera, pronađeno je devet karata u skupu od 675 izravnih odgovora na njegov tvit. Pored tih izravnih odgovora, pronađeno je i više od 500 karata nadahnutih tim tвитom.

Autorstvo viralnih karata zaslužuje mnogo daljnjih istraživanja. Još se ne zna previše o tome tko izrađuje karte na društvenim mrežama općenito, a kamoli o tome tko uspješno izrađuje viralne karte. Jedan od početnih aspekata autorstva viralnih karata koje treba istražiti jest analizirati vrijeme potrebno za pojavljivanje novih karata nakon trenutačnih događaja. Čak i stručnjacima treba puno vremena da bi stvorili novu kartu. Karte koje se pojavljuju vrlo brzo i za koje nije utvrđeno da su izravno prenamijenjene iz postojećih web izvora mogle bi se označiti kao algoritamski generirane.

Jedno je od pitanja i što je potrebno da korisnici vjeruju svojim autorima? Koje vrste potvrda (npr. karta koju je prosljedila poznata osoba ili vladina agencija) utječu na percepciju korisnika o važnosti viralnih karata? Konačno, koja je uloga emocionalne povezanosti s viralnim kartografiranjem?

Svrha ovog teksta bit će ispunjena ako netko za viralne karte predloži prikladniji hrvatski naziv.

Literatura

Robinson, A. C. (2019): Elements of Viral Cartography, *Cartography and Geographic Information Science*, 46, 4, 293-310, <https://doi.org/10.1080/15230406.2018.1484304>, (4. 10. 2020.).

Nedjeljko Frančula